

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 26.5.2004
KOM (2004) 343 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Et styrket partnerskab for regionerne i EU's yderste periferi

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Et styrket partnerskab for regionerne i EU's yderste periferi

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Foranstaltninger omhandlet i den tredje samhørighedsrapport.....	4
2.1.	Generelle foranstaltninger under den reformerede samhørighedspolitik.....	4
2.2.	Særligt program til kompensation for meromkostninger.....	5
2.3.	Naboskabsaktion	7
2.3.1	Tværnationalt og grænseoverskridende samarbejde.....	7
2.3.2	Handels- og toldforanstaltninger	9
3.	Gennemførelse af udviklingsstrategien under andre EU-politikker	10
3.1.	Foranstaltninger vedrørende konkurrenceevne og vækst	10
3.2.	Foranstaltninger vedrørende handicappene for regionerne i EU's yderste periferi....	13
3.2.1.	Tilgængelighed	13
3.2.2.	Statsstøtte	14
3.2.3.	Traditionelle landbrugs- og fiskeprodukter	14
4.	Hen imod et instrument til systematisk evaluering af handicap i regionerne i EU's yderste periferi og EU-foranstaltninger.....	15
5.	Konklusion.....	16

1. INDLEDNING

Det Europæiske Råd i Sevilla¹ opfordrede Kommissionen til at udarbejde en rapport med en global og kohærent tilgang til de særlige problemer for regionerne i EU's yderste periferi. Det opfordrede endvidere Rådet og Kommissionen til at gå videre med gennemførelsen af artikel 299, stk. 2, i traktaten og at iværksætte passende foranstaltninger, hvormed der tages hensyn til disse regioners specifikke behov, navnlig med hensyn til transport og reformen af regionalpolitikken. I denne meddelelse fremlægges de vigtigste dele af denne strategi, som der vil blive redegjort nærmere for i en kommende rapport.

Syv af Den Europæiske Unions regioner er klassificeret som regioner i EU's yderste periferi:

- den selvstyrende spanske region De Kanariske Øer
- de fire franske oversøiske departementer Guadeloupe, Guyana, Martinique og Réunion
- de selvstyrende portugisiske regioner Azorerne og Madeira.

Regionerne i EU's yderste periferi har siden iværksættelsen af POSEI-programmerne (særlige programmer for bestemte regioner som følge af disses afsides beliggenhed og ø-karakter) i 1989 og 1991 været omfattet af særlige foranstaltninger, hvormed man dels anerkender disse regioners særlige situation dels søger at fremme deres samfundsøkonomiske udvikling med det mål at opnå større konvergens og integration i forhold til resten af EU.

Anerkendelsen i artikel 299, stk. 2, i traktaten af en særlig status for regionerne i EU's yderste periferi er baseret på ligheds- og proportionalitetsprincipperne, der gør det muligt at indrømme disse regioner en særlig behandling på grund af deres specielle situation. EU giver med denne status borgere fra regionerne i EU's yderste periferi de samme muligheder som borgere i det øvrige EU ved at tilpasse sine foranstaltninger til disse regioner. Det skal desuden erindres, at der med samhørighedspolitikken siden 1989 tages solidaritetshensyn til de økonomiske og sociale problemer, som berører regionerne i EU's yderste periferi, eftersom de modtager højere strukturfondsstøtte, og de portugisiske og spanske regioner i den yderste periferi modtager øget finansiel støtte fra Samhørighedsfonden.

Regionerne i den yderste periferi har som nævnt i traktaten særlige problemer – den fjerne beliggenhed, deres status som øsamfund, deres ringe areal, deres vanskelige topografiske og klimatiske forhold, deres økonomiske afhængighed af nogle få produkter – som er vedvarende og kumulative, og som alvorligt hæmmer disse regioner i deres udvikling. De har fælles karakteristika, som øger deres isolation og forringer de samfundsøkonomiske betingelser for deres udvikling (navnlig den meget begrænsede diversificering af økonomien, som især er baseret på turisme og landbrug).

Denne opfordring fra Det Europæiske Råd i Sevilla er ved flere lejligheder blevet gentaget af Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, som til stadighed har understreget behovet for anvendelse af en særlig strategi for regionerne i EU's yderste periferi.

¹ Det Europæiske Råd i Sevilla den 21. og 22. juni 2002, pkt. 58 i Rådets konklusioner.

Regionerne i EU's yderste periferi og de tre berørte medlemsstater har ligeledes med jævne mellemrum forelagt EU-institutionerne memoranda, som Kommissionen har gennemgået grundigt inden for rammerne af partnerskaberne med disse regioner. Kommissionen har på dette grundlag udarbejdet en udviklingsstrategi for regionerne i EU's yderste periferi.

I denne meddelelse redegøres for de forslag til foranstaltninger, som er omhandlet i Kommissionens dokument "A stronger partnership for the outermost regions: situation and prospects" (et styrket partnerskab for regionerne i EU's yderste periferi: situation og fremtidsudsigter).

Kommissionen har opstillet tre indsatsprioriteter i forbindelse med den kommende udviklingsstrategi for disse regioner: konkurrenceevne, tilgængelighed og kompensation for de øvrige handicap og integration i det regionale område (herunder hvad angår retsvæsen og indre anliggender). Disse prioriteter skal ses i sammenhæng med den indsats, der gøres af EU inden for rammerne af Lissabon- og Göteborg-strategien for at fremme en europæisk union, som er konkurrencedygtig og i stand til at sikre bæredygtig økonomisk udvikling. Prioriteterne for regionerne i EU's yderste periferi skal således gennemføres under anvendelse af særlige instrumenter: politikken til fremme af økonomisk og social samhørighed med dennes finansielle instrumenter og de øvrige EU-politikker.

For at gennemføre denne handlingsplan påtænker Kommissionen at konsolidere partnerskabsforbindelserne ved systematisk inddragelse i partnerskaberne af repræsentanterne for de direkte berørte nationale myndigheder i forbindelse med møder mellem Kommissionen og overvågningsudvalget for regionerne i EU's yderste periferi. Den påtænker desuden at øge antallet af tematiske og målrettede møder med deltagelse af bl.a. arbejdsmarkedets parter og ikke-statslige organisationer.

2. FORANSTALTNINGER OMHANDLET I DEN TREDJE SAMHØRIGHEDSRAPPORT

Kommissionen vedtog den 18. februar 2004 den tredje rapport om den økonomiske og sociale samhørighed. Denne rapport konklusioner omfatter Kommissionens forslag til en reformeret samhørighedspolitik efter 2006, herunder de generelle rammer for reformen af samhørighedspolitikken, det særlige program til kompensation for meromkostninger og den særlige naboskabsaktion. Den fremtidige status for regionerne i EU's yderste periferi indgår i denne kontekst².

2.1. Generelle foranstaltninger under den reformerede samhørighedspolitik

Hvad indgår indsatsen under strukturfondene, forventes det, at regionerne i EU's yderste periferi inden for rammerne af den fremtidige reformerede samhørighedspolitik vil blive støtteberettigede under de enkelte mål i overensstemmelse med deres respektive udviklingsniveauer.

Det skal understreges, at det på nuværende tidspunkt endnu er for tidligt at lægge sig fast på den fremtidige status for de syv regioner i EU's yderste periferi inden for rammerne af den reformerede samhørighedspolitik. EU-regionernes adgang til støtte under denne politik vil først være kendt, når de

² Uddrag af konklusionerne i den tredje samhørighedsrapport af 18.2.2004: "Kommissionen agter i overensstemmelse med konvergenismålet at fastlægge et særligt program til kompensation for de specifikke handicap, der præger regionerne i EU's yderste periferi, i overensstemmelse med traktatens artikel 299, stk. 2, og med anmodninger fra Det Europæiske Råd i Sevilla den 21. og 22. juni 2002. En såkaldt naboskabsaktion, som skal lette samarbejdet med nabolandene, vil desuden blive integreret i de nye programmer for "europæisk territorialt samarbejde". I overensstemmelse med Rådets anmodning fremlægger Kommissionen inden længe en rapport om den overordnede strategi for regionerne i EU's yderste periferi.

finansielle overslag vedtages på grundlag af statistiske oplysninger om BNP pr. indbygger for de seneste tre foregående år på det tidspunkt, hvor beslutningen tages. Vurderet ud fra de tendenser, der tegner sig på baggrund af deres nuværende udvikling, burde alle regionerne i EU's yderste periferi imidlertid være omfattet af den fremtidige samhørighedspolitik, enten under målet "konvergens" eller målet "regional konkurrenceevne og beskæftigelse", og komme ind under målet vedrørende "europæisk territorialt samarbejde".

Ud over de fælles regler for programmering, forvaltning, kontrol og evaluering af medfinansierede projekter foreslår Kommissionen, at der i de kommende bestemmelser om samhørighedspolitikken opretholdes en forhøjet støttesats for regionerne i EU's yderste periferi. Støtteloftet for foranstaltninger under prioriteterne "konvergens" og "regional konkurrenceevne og beskæftigelse" forhøjes således til 85 %.

2.2. Særligt program til kompensation for meromkostninger

Ifølge konklusionerne i den tredje samhørighedsrapport af 18. februar 2004 agter Kommissionen "i overensstemmelse med konvergensmålet at fastlægge et særligt program, hvormed der tages hensyn til de specifikke handicap, der præger regionerne i EU's yderste periferi, i overensstemmelse med traktatens artikel 299, stk. 2, og med anmodninger fra Det Europæiske Råd i Sevilla den 21. og 22. juni 2002".

Samhørighedspolitikken har til formål både at begrænse konsekvenserne af de handicap, der er nævnt i artikel 299, stk. 2, i traktaten, og at forbedre konkurrencevilkårene for disse isolerede økonomier.

Selv om EU har opnået meget positive resultater med foranstaltningerne for regionerne i EU's yderste periferi, er der imidlertid endnu hindringer, hvis man sammenligner med udviklingen og integrationen i EU's andre regioner. Der er stadig begrænsninger med hensyn til adgangen til disse regioner og deres virksomheders konkurrenceevne i forhold til mulighederne i det indre marked.

Selv om den gradvise nedbrydning af handelsbarriererne i EU's indre marked i de fleste europæiske regioner har gjort det muligt at øge stordriftsfordelene og de positive eksterne omkostninger, svækker de vedvarende naturlige barrierer for samhandelen i regionerne i EU's yderste periferi positionen for virksomhederne i disse regioner, hvis man sammenligner med situationen i de regioner, der fuldt ud nyder godt af adgangen til det fælles marked. Virksomhederne i EU's yderste periferi opererer på et begrænset, lokalt, opsplittet og isoleret marked, som ikke gør det muligt for dem at udnytte stordriftsfordele og positive eksterne omkostninger i samme grad som de øvrige EU-virksomheder.

Det lader endvidere til, at der med visse EU-politikker ikke tages tilstrækkeligt hensyn til de særlige træk ved regionerne i EU's yderste periferi. Når visse EU-instrumenter er uegnede, skyldes det hovedsagelig, at de er beregnet på global anvendelse i EU og ikke tager højde for de særlige vilkår for regionerne i den yderste periferi. Tre områder illustrerer i forskellig grad denne situation: miljø, transport og det indre marked.

Hvad angår bæredygtig udvikling, er forpligtelserne vedrørende beskyttelse af miljøet af synergihensyn integreret i alle EU-politikker. Regionerne i EU's yderste periferi prioriterer beskyttelse af deres økosystemer og de bidrager navnlig i forbindelse med deres regionale programmer med betydelige bevillinger til udvikling af passende miljøinfrastrukturer. Hvad angår efterlevelse af miljømålsætningerne, bør det påpeges, at visse forpligtelser ikke står i et rimeligt forhold til bl.a. til de pågældende regioners fjerne beliggenhed og ringe størrelse. For eksempel kan visse typer affald ikke behandles på stedet og skal sendes til behandlingscentre på det europæiske kontinent. Det medfører uundgåeligt meromkostninger, som udelukkende afholdes af regionerne i den yderste periferi.

De reviderede retningslinjer vedrørende de transeuropæiske transportnet (TEN-T) indgår tydeligvis i en strategi for nettet for det europæiske kontinent, der tager sigte på udvidelsen af EU. Selv om TEN-T-strategien er fastlagt med henblik på at sikre en bedre integrering af de centrale og perifere regioner i EU ved at styrke højkapacitetsforbindelser, der understøtter den europæiske økonomiske konkurrenceevne, så udgør regionerne i EU's yderste periferi fortsat isolerede og fjerntliggende lokale markeder, og man har ikke prioriteret en sammenkobling af projekter for regioner i den yderste periferi og kontinentet. Finansiering af transportinfrastrukturer med strukturfondsmidler løser problemet med etablering af moderne infrastrukturer og kapacitet, men udgør ikke en tilfredsstillende løsning på problemer, der især vedrører den interne tilgængelighed, meromkostninger forårsaget af den geografiske beliggenhed for regionerne i den yderste periferi, begrænset konkurrence og af manglen på konkurrence mellem forskellige transportformer i regionerne på kontinentet.

Et sidste eksempel vedrører etableringen af det indre marked, som ikke har haft den forventede positive virkning i disse fjerntliggende regioner. Effekten af den økonomiske liberalisering i de regulerede sektorer, navnlig forsyningspligtigheder, har haft en vis indvirkning på konkurrencen og priserne for disse ydelser i regionerne i EU's yderste periferi. På grund af de små markeder er der opstået monopollignende situationer, som forringer konkurrenceevnen for hele økonomien i disse regioner og desuden har haft en inflationseffekt. Hertil kommer, at det er blevet vanskeligere at opretholde udjævningsystemer med henblik på at opnå ensartede tariffer på de nationale områder. Det kan dog ikke konkluderes, at denne liberaliseringsindsats ikke bør videreføres i regionerne i EU's yderste periferi. Den bør derimod understøttes ved anvendelse af de tilgængelige nationale instrumenter og EU-instrumenter til forøgelse af konkurrencen (navnlig artikel 81 og 82 i EF-traktaten, forpligtelserne til offentlig tjeneste eller andre instrumenter til reguleret liberalisering).

Disse forhold taler for, at der for regionerne i EU's yderste periferi fastlægges et særligt kompensationsprogram, hvormed der tages hensyn til de særlige forhold i disse regioner. Dette program skal finansieres af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) inden for rammerne af de finansielle overslag for perioden 2007-2013. Målet er i første omgang at forbedre tilgængeligheden for disse regioner, ikke kun i forhold til det europæiske kontinent, men også mellem regionerne i EU's yderste periferi og internt i disse regioner, og i anden omgang at fremme de lokale virksomheders konkurrenceevne. Der er opstillet mål på de tre følgende områder:

- (1) **Forringet tilgængelighed på grund af fjern beliggenhed, opsplitting og topografi:** formålet er at begrænse virkningerne af disse regioners vigtigste handicap - fjern beliggenhed, opsplitting og en vanskelig topografi – og dermed forbedre deres adgang til markederne, herunder især det indre marked. Der vil navnlig blive fokuseret på godstransport, energiforsyning og adgang til IT-net og -tjenester.
- (2) **De små regionale markeder, omladning og manglende eller utilstrækkelig økonomisk diversificering:** det er formålet at løse flere problemer i forbindelse med markedernes begrænsede størrelse i disse regioner. Hvad angår problemet med utilstrækkelig økonomisk diversificering, vil der blive ydet ekstra støtte til nyskabende sektorer, herunder gennem forsknings- og innovationsforanstaltninger (mht. foranstaltninger, der ikke allerede er blevet finansieret under FTU-rammeprogrammet eller under samhørighedsinstrumenterne), uddannelse af menneskelige ressourcer eller fremme af lokal produktion uden for disse regioner.
- (3) **Miljø- og klimaproblemer (herunder cykloner og vulkansk og seismisk aktivitet) og bevarelse af den biologiske mangfoldighed:** foranstaltningerne bør være målrettede mod miljøforbedringer, affaldsbehandling og korrektion for meromkostninger affødt af de særlige klimatiske vilkår.

Interventionsmåderne under dette program vil blive defineret nøje. Generelt anvendes de principper, der er fastlagt i forbindelse med reformen af samhørighedspolitikken, på det særlige program for regionerne i den yderste periferi: programmering, partnerskaber, additionalitet, evaluering og koordinering med de øvrige eksisterende EU-finansieringsinstrumenter. Det skal desuden sikres, at de øvrige EU-politikker (herunder vedrørende konkurrence og regler for offentlige kontrakter) efterleves.

Kommissionen vil på grundlag af traktatens artikel 299, stk. 2, foreslå tilpasning af EFRU-reglerne for støtteberettigelse for udgifter i forbindelse med driftsstøtte, hvormed der tages hensyn til meromkostninger. Hvad angår mobile transportaktiver vil Kommissionen i første omgang kunne godkende medfinansiering heraf, som udelukkende er begrænset til interne forbindelser i regionerne i EU's yderste periferi og mellem denne type regioner i det samme geografiske område.

Den maksimale medfinansieringssats vil være på højest 50 % af de samlede støtteberettigede omkostninger.

For at sikre, at det særlige program for regionerne i EU's yderste periferi har en reel økonomisk effekt, bør EU-støtten desuden ikke erstatte offentlige strukturudgifter eller lignende udgifter i de berørte medlemsstater.

2.3. Naboskabsaktion

I den tredje samhørighedsrapport af 18. februar 2004 nævnes det, at en såkaldt naboskabsaktion, som skal lette samarbejdet med nabolandene, vil blive integreret i de nye programmer for det europæiske territoriale samarbejde.

Et af de mest lovende interventionsområder for EU er således styrkelsen af de økonomiske, sociale og kulturelle forbindelser mellem regionerne i EU's yderste periferi og deres naboer. Det er målet at udvide det naturlige samfundsøkonomiske og kulturelle område for regionerne i den yderste periferi (og herunder tage hensyn til problemer vedrørende befolkningsmigrationer) ved at begrænse de barrierer, der er i vejen for samhandel inden for disse regioners geografiske områder, som ligger meget langt fra det europæiske kontinent, men meget tæt på markederne i Caribien, Amerika og Afrika og navnlig AVS-landene³.

Man bør i den forbindelse fremme samhandelen med varer og tjenesteydelser og personbevægelser på en kohærent måde og samtidig lette udveksling af erfaringer. Kommissionen foreslår, at naboskabsaktionen baseres på to hovedområder: 1) tværnationalt og grænseoverskridende samarbejde og 2) samhandel og toldforanstaltninger. Desuden bør samtlige berørte parter, herunder Kommissionens delegationer i tredjelandene, i tilknytning til naboskabsaktionen informeres om betydningen af den udfordring, som regionerne i EU's yderste periferi og landene i de pågældende geografiske områder står over for.

2.3.1 Tværnationalt og grænseoverskridende samarbejde

Kommissionen har igangsat overvejelser om, hvordan samarbejdet kan forbedres mellem regionerne i den yderste periferi og deres naboer samt om de prioriterede områder i forbindelse med dette samarbejde.

³ Partnerskabsaftale mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000 (EFT L 317 af 15.12.2000, s. 3).

Hvad angår målet for det ”europæiske territoriale samarbejde” inden for rammerne af den reformerede samhørighedspolitik, foreslår Kommissionen at styrke det tværnationale og grænseoverskridende samarbejde til fordel for regionerne i EU’s yderste periferi. En del af de beløb, der beviliges til grænseoverskridende samarbejde i regionerne i EU’s yderste periferi kunne anvendes til projekter, der iværksættes i nabolandene (bl.a. AVS-staterne og landene i Middelhavsområdet). Denne undtagelse fra territoriale regler for støtteberettigelse skal gøres med henvisning til traktatens artikel 299, stk. 2. Den er berettiget på baggrund af de handicap, der karakteriserer regionerne i EU’s yderste periferi, og med henblik på at sikre et effektivt samarbejde.

Desuden vil samarbejdsprogrammerne kunne koordineres i forbindelse med programmering og gennemførelse af de regionale vejledende programmer (RVP), der finansieres under Den Europæiske Udviklingsfond (EUF) i AVS-landene. Hvis der er tale om oversøiske lande og territorier (OLT), og der ikke foreligger RVP’er, kan OLT’erne anmode om finansierede foranstaltninger og deltage på de samarbejdsområder, der er omhandlet i afgørelsen om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Fællesskab⁴. Den eventuelle opførelse på EUF-budgettet vil gøre det muligt at styrke denne koordineringsstrategi gennem øremærkning af et specifikt beløb til RVP’erne for at styrke samarbejdet mellem regionerne i EU’s yderste periferi og AVS-landene.

Hvad angår forvaltning, er der ikke tale om nogen særlig undtagelse fra det forvaltningssystem, der er fastsat for reformens samlede samarbejdsområde, når der ses bort fra følgende to tilfælde, jf. traktatens artikel 299, stk. 2:

- I tilfælde af EFRU-foranstaltninger i tredjelande er de nationale myndigheder i de berørte medlemsstater i forbindelse med gennemførelsen af projekterne finansielt ansvarlige for iværksættelse af foranstaltninger og efterlevelse af traktatens bestemmelser og akter, der er vedtaget med henvisning hertil, samt af EU-politikker og -foranstaltninger, herunder vedrørende konkurrenceregler, indgåelse af offentlige aftaler og beskyttelse og forbedring af miljøet.
- Der skal desuden åbnes mulighed for begrænset EU-støtte til finansiering af drift via EFRU. Der er kun tale om i enkelte tilfælde at yde støtte til igangsættelse af transportservice mellem regioner i EU’s yderste periferi og nabolandene. Anvendelse af støtten overvåges nøje med henblik på at undgå at skabe konkurrenceforvridning i forhold til transportvirksomheder uden for EU på de berørte transportruter og at fremkalde negative reaktioner i de berørte tredjelande.

Blandt de prioriterede foranstaltninger i forbindelse med "det europæiske territoriale samarbejde" bør der især lægges vægt på følgende tre områder:

- Fremme af samhandel inden for transport, tjenesteydelser og informations- og kommunikationsteknologi. Samordningen med eksisterende aftaler og programmer bør forbedres.
- Fremme af udvekslingen af personer: for at være effektivt bør samarbejdet være baseret på en lettere bevægelighed for statsborgere fra nabolandene. En sådan udveksling er nødvendig med henblik på både at fremme den økonomiske integration af regionerne i den yderste periferi i deres lokalområde og på at gøre det muligt for nabolandene at drage størst mulig fordel af dette samarbejde i udviklingsmæssig henseende.

⁴ Rådets afgørelse af 27.11.2001 (EFT L 314 af 30.11.2001, s. 1).

Der bør med denne udveksling også tages hensyn til problematikken omkring bekæmpelse af illegal immigration. I forbindelse med de generelle initiativer, som Kommissionen allerede har planlagt inden for rammerne af sin politik for retlige og indre anliggender og for de områder, der er omfattet af Schengen-aftalen – oprettelse af et EU-agentur, der har til formål at forbedre forvaltningen af det operationelle samarbejde, et program for finansiel og teknisk bistand til tredjelande på migrations- og asylområdet⁵ og forberedende foranstaltninger i 2004 og 2005 til gennemførelse af integrerede hjemsendelsesprogrammer – vil der skulle tages hensyn til de specifikke behov i regionerne i EU's yderste periferi og i de omgivende lande. I forbindelse med samarbejdet med AVS-landene i Caribien og Det Indiske Ocean bør der endelig tages hensyn til migrationsstrømmene i overensstemmelse med artikel 13, stk. 4, i Cotonou-aftalen.

- Udveksling af erfaringer vedrørende regional integration: for at få det fulde kommercielle udbytte af denne naboskabsaktion (se nedenfor) bør samarbejdet også dreje sig om udveksling af erfaringer vedrørende regional integration, støtte til økonomisk samarbejde og samhandel mellem regioner i den yderste periferi og deres nabolande. Formålet er at understøtte og foregribe indgåelse af aftaler om økonomiske partnerskaber mellem AVS-landene, for regionerne i den yderste periferi har al mulig interesse i at følge og eventuelt tage del i den igangværende regionale integrationsproces i deres geografiske område.

2.3.2 Handels- og toldforanstaltninger

Handelspolitikken kan anvendes til at sikre en bedre integration af regionerne i EU's yderste periferi i den regionale økonomi - både i sektorerne for varer og tjenesteydelser og på andre handelsområder (intellektuelle ejendomsrettigheder, sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger etc.). Der bør skelnes mellem aftaler med AVS-landene, andre EU-aftaler og EU-foranstaltninger.

- 1) **AVS:** Cotonou-aftalen indebærer, at der allerede nu kan indgås økonomiske partnerskabsaftaler mellem AVS-lande og EU, der frem til 2007 vil styrke økonomisk og handelsmæssigt samarbejde, herunder omfattende frihandelszoner mellem AVS-lande (grupperet i handelsblokke) og EU, og som er forenelige med WTO-reglerne. EU's vigtigste mål med disse aftaler er at styrke den økonomiske integrationsproces for AVS-landene med henblik på herigennem at fremme bæredygtig udvikling. Det er vigtigt at inddrage regionerne i EU's yderste periferi i disse aftaler.

Der bør således tages hensyn til de særlige interesser i regionerne i EU's yderste periferi i forbindelse med forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler mellem AVS-landene og EU. Dette nødvendiggør, at der forinden foretages en præcis kortlægning af interesserne i hver enkelt region i den yderste periferi i forbindelse med regional samhandel og tages hensyn til den økonomiske komplementaritet mellem disse regioner og AVS-landene. Regionerne og medlemsstaterne opfordres med henblik herpå til at meddele Kommissionen, hvilke sektorer og hvilke former for samhandel de finder vigtige for regionerne i EU's yderste periferi. Kommissionen vil evaluere de indsendte oplysninger i henhold til sine beføjelser. Der kan anvendes samme fremgangsmåde på handel med tjenesteydelser og områder i tilknytning til handel med henblik på at identificere specifikke interesser for regionerne i EU's yderste periferi.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 491/2004 af 10. marts 2004 om et program for finansiel og teknisk bistand til tredjelande på migrations- og asylområdet (AENEAS), EUT L 80 af 18.3.2004, s. 1.

Den nye kontekst med styrkede handelsforbindelser i forhold til nabolandene burde få de franske oversøiske departementer og De Kanariske Øer til også at igangsætte overvejelser om koordinering mellem handelsinstrumenter og toldinstrumenter og beskatningsinstrumenter som særtoldordningen for de franske oversøiske departementer og afgiften "arbitrio sobre las importaciones y entregas de mercancías en las Islas Canarias".

- 2) **Andre aftaler og foranstaltninger:** Hvad angår de nye præferenceaftaler mellem EU og andre tredjelande, vil Kommissionen foretage en analyse af indvirkningen af disse aftaler på økonomien i regionerne i EU's yderste periferi. Kommissionen drager de relevante konklusioner om de foranstaltninger, som regionerne i den yderste periferi kan træffe med henblik på at udnytte mulighederne for at fremme deres økonomiske og handelsmæssige aktiviteter og tage tilpasningsudfordringerne op og også løse andre problemer i forbindelse med handelsforanstaltninger og -aftaler.

Kommissionen er i den forbindelse rede til at se nærmere på en nedsættelse eller evt. en ophævelse af afgifterne i den fælles toldtarif for at muliggøre forsyning med ikke-landbrugsvarer med henblik på fremme af produktionen i regionerne i den yderste periferi. Kommissionen er desuden under særlige omstændigheder og i behørigt begrundede tilfælde indstillet på at behandle anmodninger om midlertidig toldsuspension på de samme områder. For fiskeprodukternes vedkommende vil eventuelle midlertidige suspensioner af afgifterne i den fælles toldtarif gælde produkter beregnet for det lokale marked. For at bidrage til den regionale integration bør det undersøges, om de råvarer, for hvilke der anmodes om suspensioner, ikke er tilgængelige i det pågældende geografiske område.

3. GENNEMFØRELSE AF UDVIKLINGSSTRATEGIEN UNDER ANDRE EU-POLITIKKER

De instrumenter, der tages i brug i forbindelse med andre EU-politikker, bidrager til iværksættelse af udviklingsstrategien for regionerne i EU's yderste periferi og udgør et kohærent supplement til naboskabsaktionen.

3.1. Foranstaltninger vedrørende konkurrenceevne og vækst

Produktionsmeromkostninger i regionerne i EU's yderste periferi skyldes de stadige lokale handicap, som hver for sig og kombineret udgør alvorlige hindringer for udviklingen i visse sektorer. Meromkostningerne har i lokaløkonomierne en række konsekvenser for de fleste af de sektorer, hvor der produceres varer og tjenesteydelser: begrænset diversificering, ringe beskæftigelsespotentiale og stor afhængighed af den øvrige del af EU. Rådet har taget hensyn til disse økonomiske handicap i forbindelse med vedtagelsen af de to beskatningsordninger for De Kanariske Øer og de franske oversøiske departementer - henholdsvis "Arbitrio sobre las Importaciones y Entregas de Mercancías en las Islas Canarias" (afgift på import og levering af varer på De Kanariske Øer) i 2001 og særtoldordningen for de franske oversøiske departementer i 2004.

- **Udvikling af menneskelig kapital er hovedhjørnesteinen i forbindelse med styrkelsen af den økonomiske og sociale samhørighed.** Den menneskelige kapital har afgørende betydning for den økonomiske udvikling og konkurrenceevnen i videnssamfundet. Der bør derfor gøres en stor indsats på dette område. Regionerne i EU's yderste periferi opfordres til på lokalt plan at overvåge de særlige træk ved og udviklingen på deres arbejdsmarkeder og at fastlægge en strategi i en regional beskæftigelsesplan. De innovative foranstaltninger, der finansieres af Den Europæiske Socialfond, har indtil nu ikke været efterspurgt af regionerne

i den yderste periferi. Kommissionen opfordrer indtrængende disse regioner til at anvende denne mulighed i fremtiden.

- **Forsyningspligtigheder** spiller en afgørende rolle i forbindelse med realisering af de mål, der er opstillet af EU. Eksistensen af et forsyningsnet er et afgørende element i forbindelse med den sociale samhørighed. Tilgængeligheden af effektive tjenesteydelser i regionerne i EU's yderste periferi har central betydning for etablering af produktionsaktiviteter, både for de virksomheder, der anvender dem, og for arbejdstagerne i de pågældende regioner.

Virksomhederne i disse regioner, som ligger meget langt fra det europæiske kontinent og er isolerede i de pågældende geografiske områder, lider under konsekvenserne af de små lokale markeder, navnlig manglen på reel konkurrence mellem de økonomiske aktører, hvad enten de er offentlige eller private. Markedskræfterne er ikke en faktor, der er betydningsfuld nok til, at der kan sikres en optimal fordeling af ressourcerne til fordel for samfundene. Det ville være nyttigt at foretage en analyse, som gør det muligt i de enkelte tilfælde nøje at kortlægge, hvilken indvirkning markedskræfterne har i regionerne i EU's yderste periferi.

Transportsektoren, telekommunikationssektoren (for fast og mobil telekommunikation) og el- og gasforsyningen i regionerne i EU's yderste periferi vil blive analyseret grundigt af en arbejdsgruppe, som har til opgave at formulere velegnede forslag.

- **Innovation, informationssamfundet og forskning og teknologisk udvikling:** Kommissionen vil sikre, at der tages hensyn til den særlige situation for regionerne i EU's yderste periferi, således at Lissabon-strategiens mål kan nås. De iværksatte reformer bør gøre det muligt for disse regioner, som ligger langt fra det europæiske kontinent, at opnå bedre økonomiske resultater, at deltage i fremme af væksten, at skabe beskæftigelse og reducere risikoen for udelukkelse.

Virksomhederne i regionerne i den yderste periferi opfordres til at bryde deres isolation og styrke deres konkurrenceevne på markederne ved at fastlægge en resultatgivende innovationspolitik omfattende nyskabelser i bred forstand, ved anvendelse i deres egne produktionsprocesser af ideer hidrørende fra andre aktivitetssektorer, tilpasning af eksisterende produkter og tjenesteydelser, der gør det muligt at tilpasse tilbuddet til efterspørgslen på nye markeder, der hidtil ikke har været opdyrket.

Kommissionen opfordrer regionerne i EU's yderste periferi til at udarbejde et særligt netværksprogram for innovative foranstaltninger og heri inddrage andre europæiske regioner, der har de samme problemer som regionerne i EU's yderste periferi (øer, små regioner, turistområder m.fl.), eller som har en nyskabende tilgang, der kan anvendes i regionerne i EU's yderste periferi (højhastighedsadgang til Internet, satellitadgang til Internet etc.). Kommissionen medfinansierer således specifikke programmer vedrørende etablering af netværksaktiviteter omfattende mindst fem regioner i mindst fem medlemsstater.

Hvad angår ny informations- og kommunikationsteknologi og nærmere bestemt kontrol med telekommunikationstariffer og -priser, vil Kommissionen sikre, at regionerne i EU's yderste periferi for perioden 2003-2005 ikke forskelsbehandles og tilskynde til, at priserne sænkes gennem øget konkurrence. Der vil således inden længe blive iværksat en undersøgelse vedrørende hindringer for adgang til telekommunikationstjenester i regionerne i EU's yderste periferi. Sideløbende hermed fortsætter Kommissionen med at fastlægge retningslinjer med henblik på at forbedre telekommunikationsdirektivets effekt i disse

regioner, fremme adgangen til bredbåndsnet og bekæmpe forskelsbehandling på tarifområdet.

Retningslinjerne for kriterier og procedurer for anvendelse af strukturfondene i sektoren for elektronisk kommunikation af 28. juli 2003⁶⁶ burde gøre det muligt at gennemføre bredbåndsinitiativer i regionerne i EU's yderste periferi og levere tjenesteydelser til rimelige priser i disse regioner. Et af "quick start"-projekterne under det europæiske vækstinitiativ⁷⁷ vedrører i den forbindelse dækningen af fjerntliggende regioner og af landdistrikter. Dette projekt er berettiget til strukturfondsstøtte i perioden 2000-2006.

For at nå Lissabon-strategiens mål og sikre en god integration af regionerne i EU's yderste periferi i det europæiske forskningsrum ville det være ønskeligt, om der skete en mærkbar forøgelse af forskning og teknologisk udvikling på områder, som er af særlig betydning for disse regioner. FTU-rammeprogrammet giver regionerne i den yderste periferi en lang række muligheder for at øge deres FTU-kapacitet, herunder ved deltagelse i projekter eller koordineringsaktiviteter for forsknings- og innovationsprogrammer på nationalt og regionalt plan (ERA-netordningen, som er åben for regionerne) og foranstaltninger vedrørende infrastruktur og forskning. De pågældende regioners deltagelse i disse aktiviteter og foranstaltninger vil kunne øges betydeligt ved velegnede informations- og PR-foranstaltninger.

Selv om der findes velfungerende informationskanaler (f.eks. CORDIS-netstedet⁸⁸), som er tilgængelige for alle organer, der ønsker at deltage i FTU-rammeprogrammet, bør der ske en styrkelse af informationsforanstaltninger på FTU-området, som opfylder de specifikke behov i regionerne i EU's yderste periferi.

Kommissionen bør med henblik på fremme af den regionale forskning iværksætte en række foranstaltninger. Der skal på grundlag af undersøgelser på forsknings- og innovationsområdet og data for den samfundsøkonomiske udvikling udarbejdes situationsoversigter og fastlægges indikatorer, og der skal oprettes et organ til overvågning af de relevante data i de syv regioner i EU's yderste periferi med henblik på at fremme udveksling af oplysninger om god praksis og anvendelse heraf. Undersøgelserne skal gennemføres af en tværregional gruppe af eksperter fra regionerne i EU's yderste periferi i samarbejde med internationale eksperter efter samme retningslinjer som den såkaldte Mutual Learning Platform (forum for gensidig læring).

Hvis det lykkes at koncentrere indsatsen gennem regional specialisering af forskningen, vil det være nemmere for forskningsgrupperne i regionerne i EU's yderste periferi at øge deres indsats og opnå mere aktiv deltagelse i og større respons på FTU-rammeprogrammet.

Regionerne i EU's yderste periferi opfordres desuden til fuldt ud at udnytte mulighederne for supplerende strukturfondsfinansiering af projekter, der medfinansieres under det sjette FTU-rammeprogram⁹. For at organer, der har opnået medfinansiering under det sjette rammeprogram, også kan få adgang til supplerende medfinansiering fra strukturfondene,

⁶ SEK(2003) 895.

⁷ KOM(2003) 690 endelig.

⁸ <http://www.cordis.lu>.

⁹ Muligheden for at modtage supplerende medfinansiering er begrænset til organer i *regioner med udviklingsefterslæb* (mål 1) eller modtagere af *overgangstøtte under mål 1* – Afgørelse 1513/2002/EF af 27.6.2002 vedrørende det sjette rammeprogram, EFT L 232/1 af 29.8.2002, bilag III.

skal de indgive ansøgning herom til forvaltningsmyndighederne for strukturfundsprogrammerne. Hvis programmerne ikke omfatter foranstaltninger, der gør det muligt at finansiere de pågældende projekter, kan forvaltningsmyndighederne anmode om ændring af programmerne efter de fastsatte procedurer for forvaltning af strukturfondene.

- **Miljø:** Kommissionen støtter systematisk anmodninger fra regioner i EU's yderste periferi, der vedrører konkrete miljøforbedringer, med alle tilgængelige instrumenter, herunder det sjette EU-miljøhandlingsprogram, som åbner mulighed for at tage hensyn til beskyttelsen af miljøet i regionerne i den yderste periferi.

3.2. Foranstaltninger vedrørende handicappene for regionerne i EU's yderste periferi

3.2.1. Tilgængelighed

En af de centrale prioriteter i forbindelse med EU's politik i forhold til regionerne i EU's yderste periferi er at begrænse de negative følger af disse regioners tilgængelighed i forhold til den øvrige del af EU. Der tilskyndes indtrængende til anvendelse af de instrumenter, der findes inden for lufttransport og søtransport (forpligtelse til offentlig tjeneste og social og regional støtte). De omhandlede forbindelser er dem, der eksisterer mellem regionerne i EU's yderste periferi og det europæiske kontinent (i begge retninger), mellem regionerne i den yderste periferi og lokalt i disse regioner.

Kommissionen vil i alle tilfælde tage hensyn til den eksisterende konkurrencesituation. Det bør undgås, at støtten anvendes til at styrke transportvirksomheders dominerende stilling.

Kommissionen gør opmærksom på følgende forhold på dette område:

- Hvad angår proceduren for forpligtelser til offentlig tjeneste, vil der kunne blive tale om visse lempelser, bl.a. med hensyn til forlængelse af koncessionsfristerne vedrørende offentlig tjeneste inden for luftfart.
- Kommissionen er rede til at behandle alle forslag fra regionerne i EU's yderste periferi, som har til formål at forbedre bæredygtigheden inden for søtransport over korte afstande mellem visse regioner i den yderste periferi og det europæiske kontinent.
- Hvad angår lokal transport, vil iværksættelse af alternative systemer til offentlig transport kombineret med en bedre integration mellem de forskellige eksisterende offentlige transportformer, som medfinansieres i EU-regi, kunne begrænse de nuværende alvorlige overbelastningsproblemer.
- Kommissionens forordning om *de minimis*-støtte vil blive ændret, således at den også kommer til at omfatte virksomheder i transportsektoren (alle transportformer vil blive omfattet, herunder flodtransport; der kan dog ikke ydes støtte til køb af rullende materiel til vejtransportvirksomheder).
- Hvad angår statsstøtte til søtransport, har Kommissionen lige godkendt driftsstøtte til igangsættelse af søtransport over korte afstande mellem havne i EU¹⁰. Denne etableringsstøtte, som er begrænset til de tre første driftsår, kan ikke overstige 30 % af de samlede omkostninger for den nyetablerede transporttjeneste. Det planlægges ligeledes at

¹⁰ EUT C 13 af 17.1.2004, s. 3.

indføre forenklede regler (*de minimis*-ordning) for tildeling af kontrakter vedrørende offentlig tjeneste for sejlads mellem små øer, som årligt omfatter mindre end 100 000 passagerer. Denne forenkling består i en fritagelse for notifikationer og udbud vedrørende transport, som udelukkende har et lokalt omfang.

- I forbindelse med revisionen af retningslinjerne for regional statsstøtte foreslås det at tillade kompensation for meromkostninger forårsaget af transport af varer inden for EU og ikke kun inden for det pågældende lands grænser, hvis en sådan ordning foreslås af en medlemsstat for en region i den yderste periferi. Meromkostningerne beregnes på grundlag af omkostningerne ved transport mellem en region i den yderste periferi og moderlandet, uden at der dog er tale om obligatorisk transit mellem denne region i den yderste periferi og moderlandet inden ankomst til bestemmelsesstedet i en EU-medlemsstat.

3.2.2. *Statsstøtte*

For at sikre at udviklingsstrategien for regionerne i EU's yderste periferi er effektiv og kohærent skal der ligeledes tages hensyn til den særlige situation for regionerne i den yderste periferi i forbindelse med revisionen af retningslinjerne for regional statsstøtte. Kommissionen har derfor til hensigt at foreslå følgende:

- Der regioner i EU's yderste periferi, der er omfattet af konvergenzmålet, får en særlig behandling og er støtteberettigede i medfør af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a).
- Regioner i EU's yderste periferi, der er omfattet af konvergenzmålet, men som på grund af samhørighedspolitikken rammes af den "statistiske udelukkelseeffekt", eller som ikke er omfattet af det nye konvergensmål, vil i en overgangsperiode være omfattet af en særlig statsstøtteordning, der fastsætter støttegrænser, som indledningsvist bliver sammenlignelige med dem, der er fastsat i artikel 87, stk. 3, litra a), men derefter gradvist sænkes.
- Kommissionen har også til hensigt at indrømme regionerne i EU's yderste periferi en støttesatsstigning på 10 % for den regionale støtte til indledende investering, som den har fastsat for regioner, der er omfattet af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra a) og c), i en lignende samfundsøkonomisk situation.

Hvad angår driftsstøtten til alle regionerne i EU's yderste periferi, fastholdes princippet om, at den – uanset støttens formål (miljø, forskning, udvikling etc.) – hverken kan nedsættes eller er tidsbegrænset, uden at dette berører eventuelle efterfølgende tilpasninger, Kommissionen måtte foretage. De bestemmelser, som har til formål at sikre, at den ydede støtte modsvarer de handicap, der skal afhjælpes, vil også blive opretholdt.

Hvad angår procedurer, omhandler et forslag til forordning fra Kommissionen i detaljer de formaliteter, der skal opfyldes i forbindelse med notifikation af og kontrol med statsstøtte.

3.2.3. *Traditionelle landbrugs- og fiskeprodukter*

Landbrugsproduktionen i regionerne i EU's yderste periferi er på grund af de naturlige og økonomiske faktorer meget sårbar. Den udgør stadig en vigtig del af den lokale økonomi, navnlig med hensyn til beskæftigelse, og understøtter ligeledes den lokale landbrugsfødevarerproduktion, som udgør hovedparten af industriproduktionen i disse regioner.

På landbrugsområdet er der fastlagt følgende retningslinjer:

- Kommissionen vil inden for rammerne af den kommende fond for udvikling af landdistrikter sikre, at der ved tildeling af regionale EU-midler og fastsættelse af omfanget heraf tages hensyn til de specifikke handicap i regionerne i EU's yderste periferi.
- Hvad angår banansektoren, har Kommissionen allerede iværksat en evaluering af den fælles markedsordning med henblik på den rapport, der skal fremlægges for Rådet og Europa-Parlamentet inden udgangen af 2004. Der vil i den forbindelse blive overvejet mulige forbedringer af støttemekanismerne for EU-producenterne. Med hensyn til det eksterne område under den fælles markedsordning har Kommissionen i den nuværende fase af overvejelserne om reformen af den fælles markedsordning for bananer til hensigt at fastsætte et passende tarifniveau på grundlag af de seneste foreliggende oplysninger.
- For sukkerets vedkommende vil Kommissionen i forbindelse med reformen af den fælles markedsordning for sektoren anvende en differentieret behandling af regionerne i EU's yderste periferi, som er i overensstemmelse med deres specifikke karakteristika.
- Hvad angår Rådets forordning (EF) nr. 1452/2001, (EF) nr. 1453/2001 og (EF) nr. 1454/2001 (forordninger om POSEI-foranstaltninger i landbrugssektoren), er der i forlængelse af 2003-reformen af den fælles landbrugspolitik stadig behov for at sikre stabilitet i de støttemidler, der tildeles regionerne i EU's yderste periferi, og for i størst muligt omfang at decentralisere beslutningstagningen og forenkle forvaltningen.

For fiskerisektorens vedkommende lægger Kommissionen navnlig vægt på, at der med den fælles fiskeripolitik tages hensyn til de særlige forhold i regionerne i EU's yderste periferi. Kohærensens mellem det interne og eksterne område under den fælles fiskeripolitik er ligeledes en faktor, der til stadighed skal tages hensyn til. De øvrige retningslinjer kan opsummeres på følgende måde:

- Kommissionen vil i forbindelse med det kommende instrument til udvikling af fiskeriet sikre, at der efter 2006 med EU's fælles fiskeripolitik tages hensyn til de særlige handicap for regionerne i EU's yderste periferi og identificerede behov, hvad angår den regionale tildeling af finansielle midler og omfanget heraf.
- Gennem oprettelsen af de regionale rådgivende råd vil der kunne skabes et forum, som gør det muligt for regionerne i EU's yderste periferi aktivt at deltage i drøftelserne om bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i de pågældende havområder. Der bør oprettes tilsvarende råd for regionerne i EU's yderste periferi, navnlig for de mest isolerede (Guyana og Réunion), hvis havområde grænser op til tredjelande.
- Retningslinjerne for gennemgang af statsstøtten i fiskeri- og akvakultursektoren vil blive revideret i 2004. Der vil ved den lejlighed blive lagt særlig vægt på at opretholde de favorable vilkår for regionerne i EU's yderste periferi.

4. HEN IMOD ET INSTRUMENT TIL SYSTEMATISK EVALUERING AF HANDICAP I REGIONERNE I EU'S YDERSTE PERIFERI OG EU-FORANSTALTNINGER

Til iværksættelse af EU-politikkerne råder Kommissionen allerede over en lang række præcise og kvantificerede oplysninger vedrørende meromkostninger og de handicap, som regionerne i EU's yderste periferi må leve med. Alle disse oplysninger bør imidlertid samles i et globalt og horisontalt system til multisektorel evaluering af de handicap, der karakteriserer regionerne i den yderste periferi, og af EU-foranstaltninger på området, herunder det kommende særprogram, hvormed der

tages hensyn til disse handicap. Kommissionen vil i forbindelse hermed overvåge, at kompensation for meromkostninger via forskellige instrumenter opfylder reglerne for kumulering af statsstøtte.

Kommissionen påtænker også at uddybe analysen af konkurrencefaktorer i regionerne i EU's yderste periferi.

Dette arbejde, der skal gennemføres i fællesskab med de nationale og regionale myndigheder, kræver, at der jævnlige indsamles statistiske oplysninger om disse regioner. Der bør derfor oprettes et netværk bestående af de berørte statistiske institutter.

Denne analyse kunne ligeledes give anledning til en tilpasning af de eksisterende programmer i sektorer som landbrug og fiskeri og evaluering af foranstaltninger vedrørende konkurrence, beskatning og regionalpolitik.

5. KONKLUSION

Den Europæiske Union står over for en af sine hidtil største udfordringer: udvidelsen, som indebærer dybtgående institutionelle ændringer, bekræftelse af dens grundlæggende værdier og dybtgående overvejelser om mekanismer, der kan gøre det muligt at sikre dens økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.

For at sikre lige muligheder for alle disse regioner og deres indbyggere og for at fremme væksten bør den indføre velegnede og effektive mekanismer.

Regionerne bør i denne sammenhæng ikke kun fastholde det udviklingsniveau, de har nået, navnlig takket være EU-foranstaltningerne, men også deltage i tilpasningen til den europæiske situation og deres egen specifikke situation.

Kommissionens henstillinger er baseret på en horisontal analyse af de vigtigste spørgsmål vedrørende udviklingen og integrationen af regionerne i EU's yderste periferi. De er formuleret omkring tre vigtige analyse- og foranstaltningsområder: disse regioners tilgængelighed, konkurrenceevne og samarbejde med resten af EU's regioner samt deres integration i de pågældende geografiske områder.

Kommissionen fastlægger på dette grundlag de tiltag for regionerne i den yderste periferi, der er beskrevet i denne meddelelse. Denne strategi vil gradvist blive gennemført i overensstemmelse med de forskellige kalendere for de politiske foranstaltninger, der skal træffes. Ud over forslagene til foranstaltninger under de forskellige EU-politikker foreslås der således to nye foranstaltninger: et særligt program, hvormed der tages hensyn til meromkostninger, og en såkaldt naboskabsaktion. Kommissionen vil inden for rammerne af den fremtidige lovgivning om samhørighedspolitikken fremlægge lovgivningsbestemmelser om disse to initiativer. Det fremgår af redegørelsen for foranstaltningerne i Kommissionens rapport, at den allerede har foreslået Rådet forskellige foranstaltninger og fortsat gennemførelsen af det handlingsprogram, som den beskrev i sin rapport fra marts 2000. Den bør nu videreføre denne indsats i forbindelse med Lissabon- og Göteborg-processen, således at regionerne i EU's yderste periferi kan udnytte deres potentiale fuldt ud.